

Ünnepi beszéd Szent István évfordulóra

Magyar Testvéreim!

Milyen felmérhetetlen öröm a viharos tengeren hányódónak, aki kormánytört hajón ott tévelyeg hosszú idő óta a háborgó óceánon, ha végre, a kétségbeesés és végső kimerültség utolsó percében feltűnik előtte a világítótorony messzire elnyúló fénycsóvája. Milyen boldog érzés a halálküzdelemben ez a kis fényjel, amely a szabadulást, a megváltást, a biztos utat jelenti a haláraitélt hajó utasai számára.

A mai napok történelme is ilyen háborgó, viharoktól felkorbácsolt tenger, amelyen a kis hajók, országok és népek kormánytörőten, céltalanul bolyonganak, keresve az utat, amerre biztos révbe, kikötőbe vonulhatnak. A mi hazánk hajójának kormánya is eltörtött, eltörték Trianonban, amikor darabokra szaggatták Árpád apánk ezeréves országát, Szent István királyunk több, mint 9 évszázados államát. Ám ha visszatekintünk a régmúlt időkbe, ott látjuk 9 évszázad ködös távolában világító tornyunkat, első szent királyunkat, akinek alakja ma is hatalmas és messze világító, mint volt akkor, amikor lerakta örök időkre magyar államunk alapjait. Ha feléje fordulunk, most, halálának kilenc százados évfordulóján, olyannak tűnik élénk, mint a tengeren hányódónak a világítótorony: utat mutat a jövőbe, célt a bolyongásba, biztonságot a bizonytalan tévelyegésbe. És kellett-e, volt-e nagyobb szükség utmutatóra, helyesen választott célra, s biztonságra a magyarnak, mint most, amikor magunkra hagyatva, egyedül igazságunk erejében bizva állunk itt árván, megtörtén azon a földön, amelyen ezer év óta magyarok lába döngött, s amelyen mindig magyar vér ömlött, ha Európa és a keresztény műveltség megvédéséről volt szó. Forduljunk hát vissza nagy államalapítónkhoz, tekiatsünk ma is töretlenül világító alakjára, s kérdezzük meg tőle, melyik az ut, amely visszavezet ahhoz az államhoz, amelyet ő alapított, s amelynek széleit erőszak tördelte le magának gazdag zsákmánnyul.

Ki volt Szent István király?

Államalapító. Árpád hazát foglalt a magyarság számára itt, a Kápatok által körülkoszorúzott gyönyörű medencében, de az európai népek műveltségébe, s velük egyenrangúvá Szent István király vezette, illetve fejlesztette. Mindez kilencszáz esztendővel ezelőtt történt. Ez a kilenc évszázad nem nagy a történelemben, de elég nagy ahhoz, hogy büszkén mutassunk rá, éppen mi, akiknek országát darabokra tépték olyan népek, amelyeknek alig félévszázados állami életük van! Mi kilenc évszázaddal igazoljuk igazsá-

gunkat, olyan kilenc évszázaddal, amely tele volt küzdelemmel, amit Európáért küzdöttünk, vérrel, amit az európai népek békéjéért ontottunk, tele volt verejtékkel, amit azért hullattunk, hogy megálljuk helyünket az európai népek között, hozzájuk méltón és tele volt könnyel, amit a minduntalan bennünket ért hálátlanság fakasztott szemeinkből.

Hol van a világon még egy nép, amely ekkora áldozatra termett, mint a magyar? Egy évezreden át álltunk itt, Európa kapujában s vigyáztunk arra, hogy a nyugati népek álmát meg ne zavarja a pogány mongolok, a barbár törökök öldöklő támadása. De minket nemcsak áldozatra teremtett a jó Isten, hanem erőt is adott az áldozat elviselésére, mert ahányszor elbuktunk a vállalt feladat végzése érdekében, mindannyiszor volt elég erő bennünk ahhoz is, hogy ismét talpra álljunk! Mi adta ezt az erőt a magyar lelkekbe? Az a tudat, hogy volt egy nagy, szent királyunk, aki az Isten Anyjának, a Boldogságos Szűzanyának különös védelmébe ajánlotta országát és népét, aki nekünk, magyaroknak édesanyánk lett s aki nem szűnt meg könyörögni érettünk, valahányszor elbuktunk az igaz hit, s az igazság védelmében!

Ó, milyen jó visszagondolni az első szent király emlékére ma, amikor minden olyan változó és olyan bizonytalan. Szent István olyan országot alapított, amely egy évezred viharaival dacolni tudott, s megfogyva bár, de törve nem, ma is él! Vagy gondoljunk csak a szentistváni vármegyékre, amelyeknek alapjából mai vármegyerendszerünk kifejlődött. Igaz, nagyon megcsonkítva, nagyon megdézsmálva, de ma is él és hat Szent István kezének munkája: a magyar vármegye! Az ország határait is ő állapította meg s töltötte be annak téreit a szorgos munka és keresztény kultúra kincseivel. Ez az ország rendületlenül állott és áll azóta is. Milyen erős alapjának kellett lenni, hogy kibírta a tatárveszedelem szörnyű pusztítását, a török másfélszázados mindent romboló uralmát, amikor három részre szaggatva verezett ez az ország, de kibírta a nyugati álnokságot is, amely minden áron darabjaira akarta tépni Szent István egy és örökre oszthatatlan országát! Kibírta valamennyi csapást és mindig talpra állott: mindig eggyé, egésszé lett! Miért? Mert első szent királyunk olyan erős, megdönthetetlen alapokat rakott állama alá, amely a keresztény műveltségen, a kereszténnyé tett magyarság megtörhetetlen erején épült, fölötte pedig őrangyalként Patrona Hungariae őrködik. Hát ezért megdönthetetlen Szent István királyunk hagyatéka, a magyar nemzetállam! Az ő alkotása nem évült el halálával, mint annyi más ország a világon, amely alkotóiával együtt sirba szállott. Az ő országa nem egy századra épült, hanem időtlen időkre, amíg hit lesz a magyarban és szeretet, mert ezt a kettőt biztosítja számunkra mennyei Pátrónánk különös védelme. Nagyon jól tudta első szent királyunk,

hogy állandót, örököt csak úgy alkothat, ha a maga emberi s véges erejéhez isteni erőt, isteni kegyelmet hív segítségül. Ez teszi széttörhetetlenné, elpusztíthatatlanná művét.

Hálatelt szívvel gondolhatunk reá, mert elmondhatjuk, hogy Szent István magyar nemzetállama a magyar faj, a magyar szellem és magyar erő legnagyobb alkotása, amelyhez foghatót többé nem tud végrehajtani.

Mi volt Szent István király?

Örök utmutatója népének, prófétája, aki alkotmányával, bölcs törvényeivel látva el a magyarságot, kijelölte népe útját a jövő évezredek számára. És amikor a nemzet ezen az úton járt, nyugodtan nézhetett a jövőbe, mert szerte az országban munkás és békés élet volt. De ha letért a kijelölt útról, mindig csak zavar, bukás és gyász járt nyomában, ami újra és újra visszatértette arra az útra népünket, amelyet az a Szent Jób jelölt ki számunkra, amely az isteni gondviselés kegyelméből ma is ép és sértetlen!

Szent István tanított meg arra, hogy csak akkor és addig állhat fenn ez az ország, amíg teljesíti hivatását, amelyet itt, Kelet és Nyugat kapujában magára vállalt: azt, hogy felvéve a kereszténységet, lelkében élő hittel, elméjében a nyugati műveltség eszméivel álljon őrt a számára kijelölt nehéz helyen. A magyarság ezt a vártát csaknem ezer éven át becsülettel, önfeláldozással állta s ha most, esztelen kezek szétduzták e vártát, igen hamar be kellett látniok, hogy badar dolog volt szembeszállni egy olyan történelmi nagysággal, mint a mi első szent királyunk, akinek a jó Isten adott küldetést ezen a földön.

Megtanít bennünket arra is, hogy ennek az általa államá szervezett földnek minden porszeme szent és sérthetetlen, amelyből egyetlen se lehet büntetlenül elorozni. De amikor ezt a mi számunkra meghagyta, ugyanakkor értésére adta a világ népeinek is, hogy ennek a földnek, amelyet a Természet alkotó keze határolt eggyé, csak egy gazdája lehet, ha azt akarják, hogy a béke és nyugalom földje legyen! A természet alkotásai hosszabb időre készültek, mint a gyarló emberi kezek által kirajzolt térképek, dőreség tehát azokhoz nem alkalmazkodni!

De Szent István nemcsak meghagyta nekünk az általa államá szervezett hazát, hanem amikor úgy kívánta a helyzet, karddal kezében meg is védelmezte azt minden támadás ellen, történt az belülről, a pogány törzsfők részéről, vagy kívülről, amikor a németek nagyhatalmu császára, II. Konrád tört rá hadaival országunkra. A mi első királyunk nemcsak a kereszt, hanem a kard hőse is volt s megmutatta minden reánk törőnek, hogy büntetlenül nem emelhet kezét reánk senki e földön! Képessé tesz erre a saját erőnk és akaratunk, megsegít rá mindig ahányszor csak kérjük, Magyarország Nagyasszonya!

Kavargó, forrongó világunk zürzavarában lehet-e biztosab-

ra tekintenünk, mint Szent Istvánra, akinek alkotása — egy evezred bizonyága szerint — maradandó, biztos és megingathatatlan; követelhetünk-e mást, mint az ő útmutatását, amikor kijelölte számunkra az egyedül járható utat: a keresztiény magyar királyság fenntartását; tekinthetünk-e másra, mint az általa megadott célra: a békés munka és nyugodt állami élet fenntartásra a Kárpát-medencében, amely Nagyasszonyunk különös védelme alatt áll?

Ha követjük ezeket az útmutatásokat, akkor megtaláltuk a mi eligazító, tévelygésből kivezető világítótoronyunkat, s bármilyen küzdelembe kerüljön is az út, amíg nyugodt révbe érünk, nem kételkedhetünk annak elérésében!

Szent István királyunk, államunk nagy alkotója és alapítója, tekints le reánk mennyei hazából s hallgasd meg hívó, kereső szavunkat, amely innen, a mélyből sikolt feléd:

Ah, hol vagy magyarok tündöklő csillaga?
 Ki voltál valaha országunk ispája ...
 Hol vagy István király; téged magyar kíván,
 Gyászos öltözetben teelőtled sírván ...

